

Cyngor Sir CEREDIGION County Council

ADRODDIAD I'R: Pwyllgor Craffu Adnoddau Corfforaethol

DYDDIAD: 14/10/2021

LLEOLIAD:

TEITL: Adroddiad ar Safonau Llyfrgelloedd

PWRPAS YR ADRODDIAD: Adrodd ar Safonau Llyfrgelloedd yn Flynyddol

Y RHESWM Y MAE

CRAFFU WEDI GOFYN AM Er gwybodaeth

Y WYBODAETH:

A gwblhawyd Asesiad Effaith

Integredig? Os na, nodwch pam Amherthnasol, adrodd ar safon y gwasanaeth

**LLESIANT
CENEDLAETHAU'R
DYFODOL:**

**Crynodeb:
Hirdymor:
Integreiddio:
Cydweithio:
Cynnwys:
Atal:**

ARGYMHELLIAD/ARGYMHELLION: Derbyn yr adroddiad. Rhaid i Lyfrgelloedd adrodd i Lywodraeth Cymru unwaith y flwyddyn ar safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru, a hwn yw'r adroddiad ar gyfer 2019/20 yn sgil hynny.

RHESWM DROS YR ARGYMHELLIAD/ARGYMHELLION:

Cyswllt: Gareth Griffiths

Swydd: Rheolwr y

Gwasanaeth

Llyfrgelloedd

Dyddiad yr Adroddiad:

10/09/2021

Acronymau:

Atodiadau:

Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru 2017-2020: Ceredigion

Adroddiad Asesu Blynyddol 2019/20

Paratowyd yr adroddiad hwn yn seiliedig ar wybodaeth a ddarparwyd yn y datganiad blynyddol, yr astudiaethau achos a'r adroddiad naratif a gyflwynwyd gan wasanaeth Ceredigion i Is-adran Diwylliant a Chwaraeon Llywodraeth Cymru.

1 Crynodeb gweithredol

Bodlonodd Ceredigion 10 o'r 12 hawl graidd yn llawn a methodd â bodloni 2.

O'r 9 dangosydd ansawdd sy'n cynnwys targedau, cyflawnodd Ceredigion 8 yn llawn ac 1 yn rhannol.

Mae Ceredigion wedi parhau i berfformio'n dda mewn rhai meysydd yn 2019/20, gyda datblygiadau cadarnhaol o ran adnoddau electronig yn arbennig. Mae Ceredigion yn parhau i fod yn y chwarterl uchaf yng Nghymru o ran nifer y llyfrau sy'n cael eu benthyg gan oedolion a phlant, er bod cyfanswm y gwariant refeniw yn parhau'n is na'r canolrif yng Nghymru. Mae Ceredigion hefyd wedi cynnal ei safle yng Nghymru o ran darparu deunyddiau Cymraeg a benthyciadau Cymraeg. Mae'r gwasanaeth yn un o bedwar gwasanaeth yn unig a fodlonodd y targed caffael. Bu datblygiadau cadarnhaol mewn nifer o feysydd a gwelliant yn Nangosydd Ansawdd 9 yn 2019/20. Fel y nodwyd yn ail flwyddyn y fframwaith, mae'r ffaith nad yw arolygon defnyddwyr ffurfiol wedi cael eu cynnal bellach ers o leiaf chwe blynedd a'r ffaith nad oes strategaeth o hyd yn destun siom.

- Erbyn hyn mae pob un o'r prif fannau gwasanaeth yn darparu ystod llawn o gefnogaeth ar gyfer datblygiad unigol, a chefnogaeth dda ar gyfer iechyd a llesiant. Mae dwy astudiaeth achos yn dangos effaith fuddiol y gwasanaeth.
- Er bod nifer yr ymweliadau â safleoedd llyfrgell wedi gostwng ychydig, mae Ceredigion yn parhau'n uwch na'r canolrif yng Nghymru yn y maes hwn.
- Gwelwyd gostyngiad bach yn nifer y llyfrau oedolion a fenthycwyd, ond unwaith eto dim ond un awdurdod arall yng Nghymru sydd â mwy o fenthyciadau fesul pen o'r boblogaeth na Cheredigion, ac mae nifer y llyfrau plant a fenthycwyd wedi cynyddu. Ceredigion hefyd yw'r uchaf ond un yng Nghymru ar gyfer benthyciadau Cymraeg fesul pen o'r boblogaeth (sy'n siarad Cymraeg).
- Cyflawnir un elfen o'r targed caffael (DA 9), sy'n welliant ers ail flwyddyn y fframwaith, o ganlyniad i gynnydd yn y teitlau mewn bwndeli e-adnoddau. Mae Ceredigion yn un o bedwar awdurdod yn unig sydd wedi cyflawni'r targed hwn.
- Mae lefelau staffio wedi'u cadw ar lefelau 2018/19 ac mae Ceredigion yn parhau i gyflawni'r gofynion o ran staff cymwysedig (un o bedwar awdurdod yn unig sy'n gwneud hynny erbyn hyn). Er hyn, nodir nad yw'n debygol y gwelir rhagor o staff yn y dyfodol.

2 Perfformiad yn erbyn y safonau

Mae'r fframwaith safonau yn cynnwys hawliau craidd, dangosyddion ansawdd sydd â thargedau, dangosyddion ansawdd sydd â meincnodau a mesurau effaith. Mae Adran 2 yn crynhoi'r cyflawniadau yn erbyn y meysydd hyn. Ceir asesiad naratif o berfformiad yr

awdurdod yn Adran 3. Cyfyngwyd ar yr asesiad i ryw raddau gan y ffaith y gofynnwyd i awdurdodau lleol wneud sylw ar unrhyw newidiadau i ddatganiad y flwyddyn flaenorol yn unig, ynghyd â sylwadau ychwanegol ar hawliau craidd a gyflawnwyd yn rhannol/na chawsant eu cyflawni.

2.1 Hawliau craidd

Mae Ceredigion yn cyflawni 10 o'r 12 hawl graidd yn llawn, ac yn methu â chyflawni dwy. Mae'r sefyllfa yr un fath ag yr oedd yn 2017/18 a 2018/19. Ni chynhaliwyd ymgynghoriad â defnyddwyr (HG 11) o dan y pumed fframwaith. Roedd cynlluniau i gynnal arolwg defnyddwyr ym misoedd Mawrth a Mai 2020. Cafodd y rhain eu canslo oherwydd Covid-19. O ganlyniad, ni lwyddwyd i ymgynghori â defnyddwyr yn y chweched fframwaith. Mae Ceredigion yn un o ddau awdurdod yn unig sydd wedi methu â chwblhau arolwg oedolion nac arolwg plant yn ystod y fframwaith, ac mae hyn yn siomedig gan fod ymgynghori â'r aelodau'n hanfodol fel sail i'r gwaith o bennu cyfeiriad y gwasanaeth yn y dyfodol. Mae HG 12 yn parhau heb ei chyflawni gan yw'r strategaeth llyfrgell wedi'i datblygu eto. Mae'r awdurdod yn nodi y bydd newid i System Rheoli Llyfrgelloedd Cymru Gyfan yn 2020/21 yn effeithio ar y gwaith hwn, gan na fydd cymaint o staff ar gael i ddatblygu strategaeth llyfrgell.

2.2 Dangosyddion ansawdd sydd â thargedau

Mae 16 o ddangosyddion ansawdd (DA) ac mae gan 10 ohonynt dargedau yn rhan ohonynt. Oherwydd effaith Covid-19, cafodd 3 dangosydd ansawdd eu dileu ar gyfer blwyddyn adrodd 2019/20, sef pump, chwech a phymtheg, ac o'r rhain, roedd rhif chwech yn cynnwys targed. O'r **naw** targed sydd ar ôl ar gyfer 2019/20, mae Ceredigion yn cyflawni 8 ohonynt yn llawn, ac 1 ohonynt yn rhannol.

Dangosydd Ansawdd	Cyflawni?	
DA 3 – Cefnogaeth ar gyfer datblygiad unigol		Cyflawni'n llawn
a) Cymorth TGCh	√	
b) Hyfforddiant sgiliau a llythrennedd gwybodaeth	√	
c) Cymorth e-lywodraeth	√	
d) Datblygu darllenwyr	√	
DA 4 (a) Cefnogaeth ar gyfer iechyd a lles		Cyflawni'n llawn
i) Cynllun Presgripsiwn Llyfrau	√	
ii) Cynllun Llyfrau Llesol	√	
iii) Casgliad penodol i iechyd a lles	√	
iv) Gwybodaeth am ymddygiadau a ffyrdd o fyw	√	
v) Arwyddbyst at wasanaethau iechyd a lles	√	
DA 7 Lleoliad mannau gwasanaeth	√	Cyflawni'n llawn
DA 9 – Deunydd darllen cyfoes a phriodol		Cyflawni'n llawn
Derbyniadau fesul pen y boblogaeth	√	
<u>neu</u> Wariant ar ddeunyddiau fesul pen	x	
DA 10 – Adnoddau Cymraeg		Cyflawni'n llawn
% y gyllideb deunyddiau wedi'i wario ar y Gymraeg	√	
<u>neu</u> Wariant ar y Gymraeg fesul pen	√	
DA 11 – Mynediad ar-lein:		Cyflawni'n llawn
a) i) Mynediad cyhoeddus i'r Rhynggrwyd	√	
ii) Darpariaeth Wi-Fi	√	
DA 12 – Cyflenwi ceisiadau		Cyflawni'n llawn
a) % y ceisiadau wedi'u cyflenwi o fewn 7 diwrnod	√	
b) % y ceisiadau wedi'u cyflenwi o fewn 15 diwrnod	√	
DA 13 – Lefelau staffio a chymwysterau:		Cyflawni'n rhannol
i) Staff fesul pen y boblogaeth	x	
ii) Staff cymwysedig fesul pen y boblogaeth	√	
iii) Cymwysterau/hyfforddiant pennaeth y gwasanaeth	√	
DA 16 – Oriau agor fesul pen y boblogaeth	√	Cyflawni'n llawn

Mae Ceredigion wedi cynnal ei berfformiad yn nhrydedd flwyddyn y chweched fframwaith, ac mae gwelliant bach yn y caffaeliadau. Mae Ceredigion yn un o bedwar awdurdod lleol yn unig i gyflawni 8 DA yn llawn ac 1 yn rhannol.

2.3 Mesur effaith

Mae'r fframwaith yn cynnwys tri dangosydd sydd wedi'u hanelu at asesu'r effaith y mae defnyddio llyfrgelloedd yn ei chael ar fywydau pobl. Nid yw'r dangosyddion hyn yn cynnwys targedau, a dim ond unwaith dros gyfnod tair blynedd y fframwaith y mae'n ofynnol i awdurdodau gynnal arolygon defnyddwyr ar gyfer DA 1. Er hyn, mae Covid-19 wedi effeithio ar y mesur hwn a chafodd rhai o gynlluniau'r awdurdod i gynnal arolwg yn chwarter cyntaf 2020 eu canslo. Felly, mae'r ffigurau cryno (isaf, canolrif ac uchaf) yn seiliedig ar yr awdurdodau hynny a nododd eu bod wedi cwblhau eu harolwg defnyddwyr yn ystod fframwaith 6. Mae'r drefn yn adlewyrchu nifer yr ymatebwyr, gydag 1 yn nodi'r awdurdod â'r sgôr uchaf.

Ni chynhaliodd Ceredigion arolwg oedolion nac arolwg plant yn y pumed a'r chweched fframwaith, ac mae'n un o ddau awdurdod sydd heb wneud hynny. Nodir bod Covid-19 wedi effeithio ar y cynlluniau eleni. Mae'n bwysig bod cyfeiriad y Gwasanaeth yn seiliedig ar adborth gan ddefnyddwyr.

Dangosydd perfformiad	Safle	Isaf	Canolrif	Uchaf
DA 1 – Gwneud gwahaniaeth				
b) % y plant sy'n meddwl bod y llyfrgell yn eu helpu i ddysgu a chael gwybod pethau:	dd/b	60%	90%	97%
e) % yr oedolion sy'n credu bod y llyfrgell wedi gwneud gwahaniaeth i'w bywydau:	dd/b	11%	81%	99%

Gofynnir i awdurdodau hefyd gyflwyno hyd at bedair astudiaeth achos yn disgrifio'r effaith y mae'r gwasanaeth llyfrgell wedi'i chael ar unigolyn neu grŵp o unigolion yn ystod y flwyddyn. Darparodd Ceredigion ddwy astudiaeth achos o'r fath, ond nid oeddent mor gryf â rhai o'r enghreifftiau a roddwyd gan awdurdodau eraill:

- Adeiladu cymunedau cynaliadwy – Y cysyniad o lyfrgelloedd fel canolfannau ailgylchu. Mae un aelod yn disgrifio ei ddiddordeb newydd yn y Llyfrgell a phwysigrwydd y Llyfrgell o safbwynt ffordd gynaliadwy o fyw, gan fod llyfrgelloedd yn rhannu adnoddau yn y gymuned.
- Mynd i'r afael ag ynysigrwydd – Rôl y Llyfrgell yn cefnogi un aelod o'r gymuned i gymryd rhan mewn clwb darllen, a gynhelir gan y Llyfrgell, a thrwy hynny'n lleihau ynysigrwydd. Mae'r llyfrgell yn darparu lle diogel i bobl gyfarfod, a gwneud ffrindiau newydd.

2.4 Dangosyddion perfformiad a meincnodau ansawdd

Er bod cyfyngiadau Covid-19 yn parhau i achosi her i bob gwasanaeth llyfrgell yng Nghymru, mae gwytnwch staff, eu proffesiynoldeb a'u gofal dros y gymuned y maent yn ei gwasanaethu wedi bod yn eithriadol. Er bod gwasanaethau digidol wedi cynyddu, gwyddom o dystiolaeth a ddarparwyd fod cwsmeriaid yn colli eu gwasanaethau llyfrgell. Maent yn colli'r staff, pori drwy'r silffoedd, y ddarpariaeth TG, y manau cymunedol a'r grwpiau, fel y grwpiau gwau a chlonc. Ni ellir gorbwysleisio pwysigrwydd y llyfrgell fel lle i fynd iddo, ac effaith rhyngweithio â staff llyfrgell ar lesiant y cwsmeriaid.

Nid oes gan y dangosyddion sy'n weddill dargedau, ond maent yn galluogi gwasanaethau i fonitro a meincnodi eu perfformiad dros gyfnod, gan gymharu ag awdurdodau eraill. Mae'r tabl canlynol yn crynhoi sefyllfa Ceredigion ar gyfer 2019/20. Nodir safle allan o 22, gydag

1 yn dynodi'r awdurdod â'r sgôr uchaf a 22 yn dynodi'r awdurdod â'r sgôr isaf, oni nodir yn wahanol. Nid oedd data perthnasol ar gael i rai awdurdodau, fel y gwelir yn y dangosyddion lle y darparodd llai na 22 o awdurdodau ddata. Nodwyd ffigurau o ail flwyddyn y chweched fframwaith neu o arolygon blaenorol perthnasol hefyd er mwyn gallu cymharu. Caiff dangosyddion 'fesul pen' o'r boblogaeth eu cyfrifo fesul 1,000 o'r boblogaeth oni nodir yn wahanol.

Dangosydd perfformiad		Safe	Isaf	Canolrif	Uchaf	2018/19
DA 1 – Gwneud gwahaniaeth						[Fframwaith 6]
a) % yr oedolion sy'n credu bod defnyddio'r llyfrgell wedi'u helpu i ddatblygu sgiliau newydd	dd/b		25%	75%	94%	dd/b
c) iechyd a lles	dd/b		38%	69%	96%	dd/b
d) lle diogel a chroesawgar	dd/b		90%	96%	100%	dd/b
DA 2 – Bodlonrwydd cwsmeriaid						[Fframwaith 6]
a) dewis 'da iawn' neu 'da' o lyfrau	dd/b		78%	91%	99%	dd/b
b) gofal cwsmeriaid 'da iawn' neu 'da'	dd/b		88%	97%	100%	dd/b
c) cyfleusterau TG 'da iawn' neu 'da'	dd/b		65%	85%	99%	dd/b
d) 'da iawn' neu 'da' yn gyffredinol;	dd/b		85%	96%	100%	dd/b
e) sgôr allan o ddeg gan ddefnyddwyr 16 oed ac iau	dd/b		8.0	9.1	9.5	dd/b
DA 8 – Defnyddio'r llyfrgell ¹						
a) ymweliadau fesul pen y boblogaeth	4,012*	10/22	2429	3987	6874	4,187
b) rhith-ymweliadau fesul pen	1,183	20/22	239	909	2131	1,197
c) benthycwyr gweithredol fesul pen	157	14/22	78	145	244	159
DA 10 – Benthyciadau Cymraeg fesul pen ²	1,134	2/22	311	680	1468	1,106
DA 11 – Mynediad ar-lein						
b) cyfrifiaduron fesul 10,000	7	18/22	4	9	14	7
c) % yr amser sydd ar gael i'w defnyddio gan y cyhoedd	28%	11/22	14%	30%	64%	27%
DA 14 – Gwariant gweithredol						
a) cyfanswm gwariant fesul pen	£9,525	16/22	£7,260	£12,448	£23,333	£10,467
b) % ar staff	76%	=1/22	48%	61%	76%	68%
% ar adnoddau gwybodaeth	19%	=3/22	5%	13%	22%	15%
% ar offer ac adeiladau	0%	19/22	0%	8%	28%	5%
% ar gostau gweithredol eraill	5%	20/22	1%	18%	35%	12%
c) gwariant cyfalaf fesul pen	£0	=22/22	£0	£1,567	£13,027	£0
DA 16 – Oriau agor ³						
(iii) a) % oriau cau manau gwasanaeth sefydlog heb gynllunio gwneud hynny	0.00%	=1/22	0.00%	0.23%	3.96%	0.00%
b) % arosfannau'r llyfrgell deithiol / danfon i'r cartref a fethwyd	1.87%	18/22	0.00%	1.07%	5.41%	7.99%

¹ rhoddir seren wrth ymyl ffigurau ar gyfer gwasanaethau sydd wedi'u cyd-leoli; mae perfformiad y gwasanaethau hyn yn debygol o adlewyrchu'r ffaith bod mwy o bobl yn ymweld â nhw, ac felly ni ellir eu cymharu'n uniongyrchol â darpariaeth llyfrgell ar wahân; ² fesul 1,000 y boblogaeth breswyl sy'n siarad Cymraeg; ³ Mae'r safleoedd yma wedi'u troi i'r gwrthwyneb, felly 1 yw'r awdurdod â'r sgôr isaf (yr awdurdod sy'n perfformio orau).

3 Dadansoddi perfformiad

Gellir rhannu'r hawliau craidd a'r dangosyddion ansawdd yn bedwar maes allweddol. Mae'r adran hon o'r adroddiad yn amlinellu perfformiad o dan y meysydd hyn, ac yn cymharu'r

perfformiad hwn â blwyddyn gyntaf ac ail flwyddyn y chweched fframwaith (2017/18 a 2018/19).

3.1 Diwallu anghenion cwsmeriaid (DA 1-5)ⁱ

Fel y nodwyd yn gynharach, ni cynhaliodd Ceredigion arolwg oedolion nac arolwg plant yn ystod y fframwaith cyfredol. Nodir bod yr arolygon defnyddwyr a oedd wedi'u cynllunio wedi'u canslo oherwydd Covid-19. Mae pob llyfrgell sefydlog sydd ar agor am fwy na 10 awr yn parhau i ddarparu ystod lawn o gefnogaeth ar gyfer datblygiad unigol, a chefnogaeth dda ar gyfer iechyd a llesiant. Gwelwyd cynnydd yn nifer y clybiau llyfrau.

3.2 Mynediad a defnydd (DA 6-8)ⁱⁱ

Mae cau pob llyfrgell ar 20 Mawrth 2020 oherwydd Covid-19 hefyd wedi effeithio ar y defnydd o lyfrgelloedd. Mae Ceredigion wedi parhau i gyflawni'r targed ar gyfer mynediad hawdd at fannau gwasanaeth, ac mae wedi aros yn gyson ers blwyddyn gyntaf y fframwaith. Er bod nifer yr ymweliadau â safleoedd llyfrgell wedi gostwng ychydig, mae Ceredigion yn parhau yn uwch na'r canolrif yng Nghymru yn y maes hwn. Gwelwyd gostyngiad hefyd yn nifer y benthycwyr gweithredol, ac mae nifer yr aelodau fesul pen o'r boblogaeth yn parhau'n is na'r canolrif yng Nghymru. Mae cyfanswm yr ymweliadau allanol â gwefan y llyfrgell wedi gweld cynnydd sylweddol er 2017/18, â nifer yr ymweliadau'n treblu bron yn ystod y cyfnod hwn. Mae nifer y llyfrau plant a fenthycwyd hefyd wedi cynyddu 25% ers blwyddyn adrodd gyntaf y fframwaith. Er bod gostyngiad bach yn nifer y llyfrau oedolion a fenthycwyd, dim ond un awdurdod arall yng Nghymru sydd â mwy o fenthyciadau fesul pen o'r boblogaeth unwaith eto. Gwelwyd cynnydd sylweddol o 230% mewn lawrlwythiadau electronig, ac erbyn hyn mae Ceredigion yn y chwarter uchaf yng Nghymru.

3.3 Cyfleusterau a gwasanaethau (DA 9-12)ⁱⁱⁱ

Cyflawnir un elfen o'r targed caffael (DA 9) (nifer yr eitemau sy'n cael eu caffael fesul pen o'r boblogaeth), ac mae hyn yn welliant ers ail flwyddyn y fframwaith. Mae Ceredigion yn un o bum awdurdod sydd wedi cyflawni'r targed caffael (DA 9) yn 2019/20. Mae'r eitemau sydd wedi'u caffael wedi cynyddu 56% er 2017/18, er bod y gwasanaeth yn nodi bod hyn o ganlyniad i nifer yr e-adnoddau sydd wedi'u caffael. Mae'r gwasanaeth yn parhau'n ddibynnol ar roddion (er nad yw'r rhain wedi'u cynnwys yn adroddiadau Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru). Mae nifer y benthyciadau Cymraeg wedi parhau i gynyddu, ac mae'r gwasanaeth wedi cofnodi'r lefel uchaf ond un o fenthyciadau Cymraeg fesul pen o'r boblogaeth yng Nghymru. Mae'n parhau i gyflawni'r targed ar gyfer gwariant ar eitemau Cymraeg. Mae'r ddarpariaeth cyfrifiaduron personol wedi'i chynnal ar lefelau 2017/18 a 2018/19. Mae'r defnydd o gyfrifiaduron personol wedi cynyddu ychydig ond mae'n parhau'n is na'r canolrif yng Nghymru. Mae'r gwasanaeth yn parhau i gyflawni'r targedau ar gyfer cyflenwi ceisiadau, er nad yw'n rhan o gynllun benthyciadau rhwng llyfrgelloedd rhanbarthol. Mae nifer yr eitemau sy'n cael eu danfon gan y gwasanaeth wedi cynyddu yn y maes hwn, gan arwain at gynnydd cadarnhaol iawn yn y maes.

3.4 Arbenigedd a chapasiti (DA 13-16)^{iv}

Mae lefelau staffio wedi'u cynnal ar y lefelau blaenorol, ac mae Ceredigion yn parhau i gyflawni'r gofynion o ran staff cymwysedig (un o bedwar awdurdod yn unig sy'n gwneud

hynny erbyn hyn). Nid yw cyfanswm y staff yn cyflawni'r targed, a nodir nad yw staff ychwanegol yn debygol yn y dyfodol. Mae arweinyddiaeth gymwysedig ar waith o hyd. Mae cyfanswm gwariant refeniw'r gwasanaeth wedi gostwng ychydig yn 2019/20, ac mae wedi gostwng 7% er 2017/18. Mae gwariant yn is na'r canolrif yng Nghymru, ac mae Ceredigion yn y chwarter isaf yng Nghymru yn y maes hwn. Mae oriau agor blynyddol cyfanredol wedi'u cynnal ar lefelau 2017/18 a 2018/19, ac mae'r perfformiad yma yn parhau ymhlith yr uchaf yng Nghymru.

4 Cyd-destun strategol

Fel rhan o'r datganiad gofynnwyd i awdurdodau ddweud sut y mae'r gwasanaeth llyfrgell yn cyfrannu at flaenoriaethau ehangach Llywodraeth Cymru a'i nodau strategol. Dywedodd Ceredigion fod y gwasanaeth llyfrgell yn cyfrannu tuag at nodau Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol mewn nifer o ffyrdd. Mae'r enghreifftiau a roddwyd yn cynnwys cyfraniad y gwasanaeth at Gymru fwy ffyniannus drwy'r ddarpariaeth dysgu gydol oes; at Gymru fwy cydnerth drwy ddarparu gwasanaethau'r Cyngor; at Gymru iachach drwy gefnogi unigolion sydd â dementia ac at Gymru fwy cyfartal drwy leihau anghydraddoldeb digidol â'i ddarpariaeth TG. Mae'r gwasanaeth yn parhau i nodi ymrwymiad cryf i ddarpariaeth drwy gyfrwng y Gymraeg.

5 Cyfeiriad i'r dyfodol

Mae'r gwasanaeth yn nodi bod cyfeiriad yr awdurdod ar gyfer y dyfodol a'i gynlluniau'n ansicr o ganlyniad i effeithiau Covid-19. Nododd Ceredigion yn 2017/18 ei fod yn cynnal adolygiad llawn o strategaethau a pholisïau. Yn anffodus, mae Covid-19 wedi effeithio ar hyn yn 2019/20. Daeth cynlluniau i ymuno â System Rheoli Llyfrgelloedd Cymru Gyfan i stop yn ystod haf 2020 oherwydd Covid-19, a'r gobaith oedd y byddai modd cyflawni hyn ym mis Rhagfyr 2020. Nid yw cyfeiriad y gwasanaeth ar gyfer y dyfodol yn glir o'r naratif, ond nodwyd bod pwysau ariannol yn debygol o effeithio ar adnoddau electronig o ystyried y gostyngiad yn y cyfraddau defnyddio. Nodir bod yr ystâd wedi'i moderneiddio'n llwyr, ac y bydd pwyslais ar sicrhau bod y llyfrgelloedd yn parhau'n adeiladau diogel, atyniadol a hygyrch i bawb.

6 Casgliad

Mae Ceredigion wedi parhau i berfformio'n dda mewn rhai meysydd yn 2019/20, gyda datblygiadau cadarnhaol o ran adnoddau electronig yn arbennig. Mae Ceredigion yn parhau yn y chwarter uchaf yng Nghymru o ran nifer y llyfrau sy'n cael eu benthyg gan oedolion a phlant, er bod cyfanswm y gwariant refeniw yn parhau'n is na'r canolrif yng Nghymru. Mae Ceredigion hefyd wedi cynnal ei safle yng Nghymru o ran darparu deunyddiau Cymraeg a benthygiadau Cymraeg. Mae'r gwasanaeth yn un o bedwar gwasanaeth yn unig a fodlonodd y targed caffael. Bu datblygiadau cadarnhaol mewn nifer o feysydd a gwelliant yn Nangosydd Ansawdd 9 yn 2019/20. Fel y nodwyd yn ail flwyddyn y fframwaith, mae'r ffaith nad yw arolygon defnyddwyr ffurfiol wedi cael eu cynnal bellach ers o leiaf chwe blynedd a'r ffaith nad oes strategaeth o hyd yn destun siom.

ⁱ Oherwydd Covid-19, dim ond nodi unrhyw newid yn eu darpariaeth ers y flwyddyn adrodd ddiwethaf y gofynnwyd i awdurdodau lleol ei wneud ar gyfer DA 3 a 4.

ⁱⁱ Oherwydd Covid-19, cafodd DA 5 a 6 eu dileu ar gyfer blwyddyn adrodd 2019/20.

ⁱⁱⁱ Cafodd e-adnoddau a brynwyd drwy danysgrifiadau a ariennir yn ganolog eu cynnwys yn y ffigurau caffaeliadau ar gyfer DA 9 yn 2019/20. Mae pob awdurdod wedi ychwanegu 201 at gyfanswm ei gaffaeliadau o danysgrifiadau a ariennir yn ganolog. Mae Datganiadau Ystadegau CIPFA yn parhau i gynnwys ffigurau ar gyfer adnoddau a gaffaelir yn ganolog.

---

iv *Oherwydd Covid-19, cafodd DA 15 ei ddileu ar gyfer blwyddyn adrodd 2019/20, ynghyd â hyfforddiant ac oriau gwirfoddoli.*

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Eifion Evans
Prif Weithredwr
Cyngor Sir Ceredigion
Eifion.Evans@ceredigion.gov.uk

Chwefror 2021

Annwyl Eifion

Chweched Fframwaith Asesu Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru: Datganiad Blynyddol 2019/20

Mae Deddf Llyfrgelloedd ac Amgueddfeydd Cyhoeddus 1964 yn nodi dyletswyddau statudol awdurdodau llyfrgelloedd cyhoeddus i ddarparu gwasanaethau llyfrgell cynhwysfawr ac effeithlon. Mae hefyd yn gosod dyletswydd ar Weinidogion Cymru i arolygu a hyrwyddo gwelliannau i wasanaethau llyfrgelloedd cyhoeddus yng Nghymru. Yn unol â'r gofynion statudol hyn, mae Llywodraeth Cymru wedi cyflawni asesiad o Ddatganiad Blynyddol gwasanaeth llyfrgell eich awdurdod ar gyfer 2019/20 ac mae'r adroddiad llawn ynghlwm wrth y llythyr hwn.

Hon yw'r trydedd flwyddyn o asesiadau dan y chweched fframwaith. Canfu'r dilyswr allanol, mewn ymgynghoriad â Grŵp Cyfeirio yn cynnwys swyddogion Llywodraeth Cymru a thri phennaeth gwasanaethau llyfrgell fod:

- Bodlonodd Ceredigion 10 o'r 12 hawl graidd yn llawn a methodd â bodloni 2.
- O'r 9 dangosydd ansawdd sy'n cynnwys targedau, cyflawnodd Ceredigion 8 yn llawn ac 1 yn rhannol.
- Mae Ceredigion wedi parhau i berfformio'n dda mewn rhai meysydd yn 2019/20, gyda datblygiadau cadarnhaol o ran adnoddau electronig yn arbennig. Mae Ceredigion yn parhau i fod yn y chwarterel uchaf yng Nghymru o ran nifer y llyfrau sy'n cael eu benthyg gan oedolion a phlant, er bod cyfanswm y gwariant refeniw yn parhau i fod yn is na'r canolrif yng Nghymru. Mae Ceredigion hefyd wedi cynnal ei safle yng Nghymru o ran darparu deunyddiau Cymraeg a materion Cymreig. Mae'r gwasanaeth yn un o bedwar gwasanaeth yn unig a fodlonodd y targed caffael. Bu datblygiadau cadarnhaol mewn nifer o feysydd a gwelliant yn Nangosydd Ansawdd 9 yn 2019/20. Fel y nodwyd yn ail flwyddyn y fframwaith, mae'r ffaith nad yw arolygon defnyddwyr ffurfiol wedi cael eu cynnal bellach ers o leiaf chwe blynedd a'r ffaith nad oes strategaeth o hyd yn destun siom.

Rwy'n ddiolchgar i'ch gwasanaeth llyfrgell am gyflwyno'r datganiad eleni ac am gydweithio â'r asesydd annibynnol a swyddogion Llywodraeth Cymru ar y gwaith pwysig hwn.

Mae'r llythyr hwn hefyd i'ch hysbysu yn dilyn trafodaethau â Chymdeithas Prif Lyfrgellwyr Cymru, rwy'n cynnig ymestyn y Fframwaith Safonau cyfredol Llyfrgelloedd *Cysylltiedig ac Uchelgeisiol; chweched fframwaith ansawdd Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru 2017-20* am flwyddyn arall, gyda'r flwyddyn adrodd olaf yn 2021/22. Rwy'n fodlon bod y Fframwaith yn parhau i fod yn addas at y diben ac o ran cynllunio a chyflenwi gwasanaeth, y byddai'r gwasanaethau llyfrgell yn elwa ar y parhad hwn yn y Safonau. Mewn cydweithrediad â Chymdeithas y Prif Lyfrgellwyr, bydd Llywodraeth Cymru yn datblygu seithfed fframwaith ansawdd Safonau Llyfrgell Gyhoeddus Cymru 2022 - 2025.

Os oes gennych unrhyw gwestiynau ynghylch yr adroddiad neu'r broses asesu, cysylltwch â Hywel Owen, drwy anfon e-bost at: hywel.owen@llyw.cymru

Yn gywir

Steffan Roberts
Dirprwy Gyfarwyddwr, Diwylliant a Chwaraeon

Diwylliant a Chwaraeon, Llywodraeth Cymru
Culture and Sport, Welsh Government

Rhodfa Padarn, Aberystwyth, Ceredigion, SY23 3UR.

Ffôn /Tel: 0300 062 2112

E-bost / E-mail: DiwylliantAChwaraeon@llyw.cymru / CultureAndSport@gov.wales

Website: <http://gov.wales/topics/culture-tourism-sport/>

Rydym yn croesawu gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn yr un iaith, ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome correspondence in Welsh. Correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Eifion Evans
Chief Executive
Ceredigion County Council
Eifion.Evans@ceredigion.gov.uk

12 February 2021

Dear Eifion

**Sixth Assessment Framework for Welsh Public Library Standards:
Annual Return 2019/20**

The Public Libraries and Museums Act 1964 sets out the statutory duties of public library authorities to "*provide a comprehensive and efficient library service*" and makes it a duty of the Welsh Ministers "*to superintend and promote the improvement*" of public library services in Wales. In accordance with these statutory requirements the Welsh Government has completed its assessment of your authority's library service Annual Return for 2019/20, and the full report is attached to this letter.

This is the third year of assessment under the sixth framework. The external validator, in consultation with a Reference Group comprising Welsh Government officials and three heads of library services, found that:

- Ceredigion met 10 of the 12 core entitlements in full and failed to meet 2.
- Of the 9 quality indicators which have targets, Ceredigion achieved 8 in full, and 1 in part.
- Ceredigion has continued to perform well in some areas in 2019/20, with positive developments in terms of electronic resources in particular. Ceredigion remains in the top quartile in Wales with regard to adult and children's book issues, despite the fact that total revenue expenditure remains below the median in Wales. Ceredigion has also maintained its position in Wales with regard to the provision of Welsh language materials and Welsh issues. The service is one of only four services to meet the acquisitions target. There have been positive developments in a number of areas and an improvement in QI 9 in 2019/20. As noted in the second year of the framework, formal user surveys have now not been undertaken for at least six years and the continued lack of a Strategy is disappointing.

I am grateful for the support from your library service in submitting this year's return and liaising with officials on this important piece of work.

This letter is also to inform you that following discussions with the Society of Chief Librarians Wales, I am proposing to extend the current Framework of Standards *Connected and Ambitious Libraries: the sixth quality framework of Welsh Public Library Standards 2017-20* for a further year with the last year of reporting being 2021/22. I am content that the Framework remains fit for purpose and, in terms of term of planning and service delivery, library services would benefit from this continuity in the Standards. In liaison with the Society of Chief Librarians, Welsh Government will be developing a seventh quality framework of Welsh Public Library Standards 2022 – 2025.

Should you have any queries concerning the report or the assessment process, please contact Hywel Owen, email: hywel.owen@gov.wales

Yours sincerely

Steffan Roberts
Deputy Director – Culture and Sport Division

Diwylliant a Chwaraeon, Llywodraeth Cymru
Culture and Sport, Welsh Government

Rhodfa Padarn, Aberystwyth, Ceredigion, SY23 3UR.

Ffôn /Tel: 0300 062 2112

E-bost / E-mail: DiwylliantAChwaraeon@llyw.cymru / CultureAndSport@gov.wales

Website: <http://gov.wales/topics/culture-tourism-sport/>

Rydym yn croesawu gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn yr un iaith, ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome correspondence in Welsh. Correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.